

סרן מ. יעקובוביץ

הגדנ"ע ותפקידיו

אים — ומהם בלבד. מה לו ולאפי נערים ונערות בישובי עולים, בישובי ספר, במעברות ובערים? מדוע זה יטול על שכמו תפקיד לא לו?

תשובה — חלקית אמנם — לשאלה, אפשר למצוא בדוגמאות החלצותיו של צה"ל לעזרת המעברות בימי סופה וסער, בהקמת הנח"ל, ועוד. כי צה"ל הוא צבא-העם לעזרת העם!

בימינו אין שום גוף או מוסד — להוציא את הצבא — מסוגל ליטול על עצמו את הקניית האימון הטרם-צבאי לכלל הנוער בישראל. יתכן ויבוא יום בו יהיו פני הדברים שונים.

נוער יש לחנך ולהכשיר במסגרת אורחית-חינוכית הולמת המנהלת בידי חבר מומחים מוסמכים בעלי ידיעות מקיפות בחינוך נוער. אך עד לעת מצוא — כופה עלינו המציאות להמשיך בעבודת קודש זו במסגרות ובתנאים הנתונים.

שומה עלינו לישים במסגרות את רבבות הנערים והנערות שבמדינה, להקיף המוני נוער הנמצאים כיום מחוץ לכל מסגרת חינוכית, לארגן במיוחד את הנוער בישובי-עולים, בישובי-ספר ובמעברות.

מצבנו המדיני והבטחוני מחייב אותנו להכשיר את הנוער מבעוד זמן לקראת ימי שירותו בצה"ל, ולקראת כל מבחן העלול לפקוד אותנו עוד קודם לכן. מלחמת הקוממיות הוכיחה כי במצב של חוסר ברירה ניתן לנצל ביעילות אף נערים ונערות לתפקידים בעלי חשיבות כמו: העברת תשדורות, אספקת תחמושת, הגשת עזרה ראשונה, תצפיות ועוד. על כמות אויבינו עלינו לענות באיכות אנשינו. דבר המצריך את אימונו וחישולו של כל פרט בעודו נער. זהו תמצית תפקידנו בתחום החינוך הטרם-צבאי.

„מידות הגדנ"ע" כפי שהוגדרו ע"י מפקדת הגדנ"ע, מהות למעשה את התשתית והמסד לפעולתנו, באשר על ברכיהם מתחנך הנוער מרגע קבלו

אמר פעם הוגה-דעות צרפתי מפורסם: „אם לא נהיר לך נושא מסוים — כתוב על אודותיו ספר“. חייב אני להודות כי כל נסיוני בגדנ"ע הסתכם בשנה ומהצית השנה בלבד, ובצדק יראו בי ה„אריות“ והותיקים שבגדנ"ע — „צנחן“ ו„ירוק“ בשדה החינוך הטרם-צבאי.

לדעתי ניתן להגדיר את תפקידי הגדנ"ע במשפט אחד:

„לחנך את הנוער בגילים 13—18 לאורחות טובה ולערכי חברה, ועל רקע זה ולאורו, — להקנות לו את האימון הטרם-צבאי.“

קודם כל ומעל לכל — עלינו לחנך את בני-הנוער להיות אורחים טובים, מועילים ונאמנים למדינה, כי בלעדי זה — אין ערך לכל האימון הטרם-צבאי.

„אורח טוב, מועיל ונאמן למדינה“ — הוזה אומר: אוהב את מולדתו, שומר חוק וסדר, ממלא את חובותיו בקפדנות ובאהבה, נכון לכל צו ומוכן להקריב את כל היקר לו ביום פקודה כי יבוא.

עם זאת — עלינו לחנך את המוני הנוער לערכי חברה המקובלים בכל מדינה נאורה. חובה עלינו להחדיר בקרב הנוער את ערכי החברה ולחתור ללא הרף לכך שכל אחד יהיה „אורח קטן“, מחונך ומנומס, אדיב והוגן, עובד ויוצר, חלוץ ולוחם. זה לא יעשה ביום אחד, ואף לא בשנה או שנתיים. מאמץ צים על-אנושיים נצטרך להשקיע, ועמל רב יהיה על כל אחד מאתנו לעמול — עד שנוכה לראות בפרי עמלנו ולהגיע להישגים כלשהם.

לכאורה אפשר לשאול, מה לצה"ל ולכל זה? הבה יעודו? האלה תפקידי? הן צה"ל לא נוצר ולא נועד להתעמק בבעיות חינוכיות, פסיכולוגיות ופדגוגיות ולעסוק בהן הלכה למעשה, אלא אם כן הן שלובות וקשורות בדרכי אימונם וכוננותם של חייליו לשעת חירום.

הצבא מורכב מחיילים — סדירים ואנשי מילוא

את התואר "גדנ"עני", לאורר הוא פועל, לשלימותם הוא חותר ולהגשמתם הוא שואף. אלו הן "עשרת הדברות" שלו המקפלות בתוכן את כל חובותיו.

אך בשאלת השאלה: מהי המגמה והתכלית באי-מון הטרנס-צבאי? מה אנו דורשים מן הגדנ"עני בסופו של דבר?

נראה לי כי בראש ובראשונה עלינו לחנכו לא-הבת המולדת ע"י הכרת הארץ, הכרת עריה ומוש-בותיה, ישוביה וקיבוציה, דרכיה ושביליה, הריה וערוציה, עמקיה וגאיותיה, נחליה ומקורות המים שבה, עתיקותיה ותולדותיה, וזאת — במסעות, בטו-רים, בסדרות, בסיוורים ובגיהות לאורכה ולרוחבה, מני דן ועד ים-סוף. שכן, אין דרך טובה מזו לטיפוח אהבת המולדת וההשתרשות בה. וזאת יש להשיג בעיקר על-ידי הליכה ברגל, התרשמות מן הסביבה, בדיקת כל עצם, גילוי מקורות מים, חשיפת צפונות הטבע, מבט חודר אל יפי הנוף, הכרת סוגי הצמחיה ואבחנה דקה בקולותיהם של חיות השדה, פזילה אל עבר השמש השוקעת והס-תכלות בכוכבי מרום, אלה הנהגים כך — ודאי שעתידיים הם להתגלות כלוחמים עוי-נפש מול כל אויב וצר.

נושא זה חייב, לדעתי, להיות האלף-בית באי-מון הטרנס-צבאי ולהוות את נקודת המוצא לכל שאר האימונים. אכן, חשיבותו מכרעת לא רק לגבי הגדנ"ע אלא אף ביחידות הסדירות של צה"ל. אך תפקיד הגדנ"ע — להתחיל במלאכה עוד קודם לכן — למען ספק לצבא את החומר האנושי כשהוא מוכשר ומלוטש כהלכה.

כשני בחשיבות עלינו לראות את הקניית האימון בשדאות. יש הכרח בטחוני להחדיר בכל נער ונערה את "תחושת השדה" ולהרגילם כמעט מיל-

דותם לחיי-שדה ולתנאי-שדה כמות שהם. עלינו ל-שים דגש על אימוני-הלילה ולעשות הכל לעקירת הפחד הטבעי מפניו.

לקראת זאת יש לחנך ול-הכשיר את האדם עוד בטרם הגיעו לשירות הצבא, שהרי לחמת-לילה אמנות היא ו-מצריכה לימוד רב.

תפקידנו השלישי — לאמן את הגדנ"עיים בק-

„לעשות כ"א לאזרח קטן..."

ליעה למטרה. ככל שנגביר דבר זה — יהיה זה משובת. אימונים שיטתיים ותכליתיים יש בהם כדי לעשות כל אדם לקלע טוב — באם רק ישאף לכך. ככל שנרבה באימונים תעלה הרמה וככל שתעלה הרמה ירבו סיכויינו להשכים ולהרוג תחת ליהרג. לשם כך שומה עלינו לחנך את האדם — החל מגילו הצעיר — להתחזק בנשק ולהרבות באימונים בו.

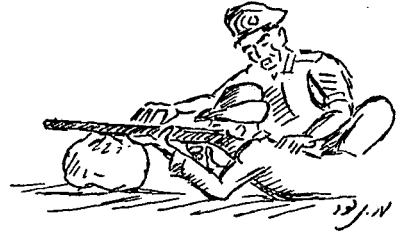
עלינו לשלב ולשזור בכל האימונים הללו את הספורט השימושי, לחישולו ולחיסונו של הפרט ולהעלאת כושרו הלוחם. ואשאל כאן: — מדוע פסלו את אימוני הקפ"פ במסגרת הגדנ"ע? הכונה הטובה למנוע חשש אסון, אין בה, לדעתי, כדי לכפר על החטא הגדול שאנו חוטאים בכך לעצמנו ולבטחוננו. ידוע לכל כי האימון בקפ"פ — אם במקל ואם בסכין, אם בכידון ואם בגיזדו, מגביר את הבטחון העצמי של האדם. ומחנכו לאומץ-לב ולעוז-רוח, והרי אנו זקוקים לאלה כלאויר לנשימה. ודאי, מן הכרח לנקוט בכל אמצעי הזהירות ולעשות הכל כדי למנוע מקרים של פציעה או חבלה גופנית. ואל-נא נשכח — ולו לרגע קט — שאנו עוסקים בנערים ובנערות וכבדה האחריות הרובצת עלינו. אך אין אנו יכולים לפסול בשל כך את אימון הקפ"פ, כי בנפשנו הדבר.

ומי יתקע כף לידנו שלא נזדקק לצורת לחימה כזו ביום עברה כי יבוא? אחר הדברים שעמדו לו לפלמ"ח במלחמת השחרור, היה הקפ"פ, בו אומן כדבעי. ומה טוב ממנו להחדרת האומץ ואי-הרתיעה ללב האדם? נראה לי כי יש לשקול מחדש אפשרות הכנסת הקפ"פ כמקצוע חיוני ביותר לתכנית האי-מונים הטרנס-צבאית.

אם על אלה יחונך הנער במדינתנו — חזקה עליו שלא יכזיב.

יש להקים ולטפח גרעינים וחוגים למקצועות צבאיים-שונים במגמה ברורה להקנות לגדנ"עיים המשתייכים אליהם — אימון מקצועי מובהק לקראת שירותם בצה"ל. לפי דעתי, יש לשים את הדגש על החוגים הבאים ובסדר דלהלן: טיירים, קלעים, חובשים, קשרים, טייסים וימאים. כל האמצעים והמאמצים ירוכזו לביסוסם והרחבתם של חוגי-יסוד אלה, ואפשר להוסיף על אלה חוגים שונים בבחינת „הזבי“.

ההשתיכות לחוג מסוים צריכה להיות על טהרת ההתנדבות, וכתוספת לאימון הבסיסי של הגדנ"עני. כל חוג יתחור למטרתו הוא מבלי לפסוח על האי-

„לאמן קליעה למטרה“...

גם מזכויות שהמדינה — באמצעות הצבא — תעֵן ניק לו, כהוקרה והערכה על השתייכותו למסגרת ממלכתית בה מילא תובתו בטרם הגיע לצבא. חלק מזכויות אלה תוענקנה לו בתקופת היותו בגדנ"ע, כגון: פנקס גדנ"עי שבו יפורטו כל האימונים, ההישגים והקורסים שעבר, מדים המסמלים את השֵׁ תיכותו לגדנ"ע, ועוד.

זכויות אחרות תוענקנה לו ברגע שימיר את מדי הגדנ"עי במדי צה"ל וביניהן: קיצור תקופת הטירונות, קבלת דרגת טר"ש באופן אבטומטי, קבלת תפקידי פיקוד והדרכה, הקלות ביציאה לקור־ סים השונים ואולי אף הקלות נוספות.

יהיה בכך משום ניצול תקופת הגדנ"עיות לתו־ עלת הצבא ועם זאת — משום פיצוי־מה לגדנ"עי עצמו. אך אין די גם בנאת. עלינו להלהיב את הנוער ולשכנעו בצורך להכיר את הארץ ע"י מסעות וטיולים, בצורך לפתח את כשרו הגופני, ללמוד תכסיסי מלחמה, לקנות דעת במסגרת החו־ גים השונים ולהסתגל לחיי חברה ורעות. היש דבר קוסם מזה לנוער? או אז — מובטחני, כי ימצא את דרכו אלינו. בעל כרחו ימצא. מצפוני לא יתן לו מנות. „משהו“ יציק לו, יטרידו, ימריצו, ידרבנו, יזעיקו לשורותינו, ויהיה כאשר נקבלו למשפחת הגדנ"ע — ידוע נדע כי הכרתו ורצונו הם שהביאוהו הלום.

חוזר נא אל שיטת האימונים המיוחדת לגדנ"ע והשונה מזו שבצה"ל. צריך שיהא ברור כי הקנית ידיעות „דרך הרגלים“ לא תצלח בגדודי הנוער, שכן לפנינו פה משימה מורכבת של חינוך ואימון הנוער לא רק לקראת שירותו בצה"ל, אלא גם — ואולי ראשית לכל — לאזרחות טובה.

אנו עוסקים בעיקר בנער יוצא גלויות, המהווה כיום את רוב מנינו של כלל הנוער בישראל. עובדה זו מחייבת לחשב צעדינו ולכלכל מעשינו בתבונה ובעו־רוח, ללא נסיון לחמוק מן המציאות.

עלינו להתאים את שיטת האימונים ל„חומר הא־ נושי“ המצוי בידינו. קודם כל דרושה כאן גישה חינוכית-פדגוגית ולא צבאית-מקצועית גרידא. לא שאני בא, חלילה, ללול בצבאיות ובהתמחות המק־ צועית. כונתי להדגיש את הצורך להבין לנפשו של הנוער, לראותו מקרוב, לעמוד על אופיו, כושרו ויכולתו, להתחשב במגבלותיו, להתחקות אחר הת־ פתחותו, לגלות מהן נטיותיו ושאיפותיו, לפעמים לרדת אליו — כדי להעלותו; וכל זאת — ביד נבונה ואבהית, רכה ואוהבת.

מון הגדנ"עי בכללו, שכן, מיותר לציין מה כושר הלחימה שיושג בצה"ל במידה ויגיעו אליו טירונים שעברו כבר הלכה למעשה את כל שלבי ההכנה והאימון האישי — הלא הוא „אימון הפרט“. עלינו ליצור לחץ ציבורי ומוסרי ולהחדיר מלוא השפעתנו בנדון זה בקרב דעת-הקהל ובמיוחד בציבור ההורים והמחנכים, אל נחמיץ אף הזדמנות להסביר ערכו וחשיבותו של הגדנ"ע — לבטחון המדינה ולעיצוב דמותו של אורח המחר. זהו כוח רב-ערך ועלינו להשכיל לנצלו. אך הוא מטיל עלינו חובות. הוא מצוה עלינו להוכיח קבל-עם את דבר קיתנו במשימה הנעלה ונכונתנו לחתור ללא הרף להגשמתה. הוא מטיל עלינו אחריות כבדה לכל הנעשה בשורותינו. הוא תובע מאתנו לשמור מכל משמר על שלומם ובריאותם של הנְעָרים והנערות הבאים אלינו.

ברם, „המלה האחרונה“ היתה ותהיה תמיד בפי הנער או הנערה, ועל כן עלינו לייחס חשיבות מרובה לאופן הגישה אל נפשו ולבו של הנער. הגישה אל הגדנ"עי צריכה להיות שונה בתכ־ לית מזו שאל החייל. הגדנ"עי נבדל מן החייל לא רק בגילו ובהתפתחותו הפיסית והשכלית, אלא גם בעצם השתייכותו למסגרת בלתי מחייבת, המושתתת על טהרת ההתנדבות. ברצותו — יכנס לתוכה. ברצותו — יטשנה. רק הכרתו־הוא בלבד היא מנחה אותו בהחלטתו לכאן או לכאן.

דומני, כי הסברה קולעת על מהותו של הגדנ"ע ומקומו במערכת הבטחון של המדינה — דיה למ־ שוך את לב הנוער, החדור מטבעו רגש פטריוטיזם והמבקש למצוא לו פורקן במילוי חובה לאומית. פניה כזו אל מצפוני של הנוער — רבים סיכוייה למצוא אוזן קשבת. אך בואת לא די. יש להסביר את הערך הטמון באימון הטרם-צבאי כשלב מכין לקראת השירות בצה"ל ואת התועלת האישית שֵׁי פיק הנער מהכשרה מוקדמת זו בתקופת שירותו. יתר על כן, עלינו לדעת כי במקביל לחובותיו יהנה

אל לנו לחשוש מלהשמיע ציונות. כן, ציונות. ללא מרכאות, במפורש ובהתמדה: לשנן שיר עברי זה או אחר, לערוך מסיבות „ליל שבת“, לשוחח על מאורעות וחגים לאומיים. לארגן ערבי הוי מסביב למדורה וליחד מועדים לתיאור מערכות במלחמת הקוממיות, להסביר צורות ממשל ולברר דמוקרטיה מהי, להרחיב את הדיבור על מוסדות המדינה ואי-שיה, לפתח ולהגביר את רגש האחזיות בקרב הנ-צרים והנערות ע"י יצירת „שלטון עצמי“ במועדוני גדנ"ע.

נטפח בהם את האהבה לאדמה, את הרצון לעב-דה ולורעה, על-ידי קיום גרעינים-חקלאיים במגמה התישבותית, ומתן עידוד לגדנ"עים בהקמת משקי-עזר וטיפוח גינות-נוי ליד בתי מגוריהם. נחשב על הנערים עמל-ידים ונפיה בהם תשוקת יצירה. כדי „למשוך“ את הנער ולהבטיח השתתפותו הפעילה בכל פעולותינו עלינו להקנות לו הן את החומר החינוכי והן את המקצועות הצבאיים בצורה מעניינת ושובה-לב. אנו חייבים להגיש לו את הדברים כלשונו הוא, בהתאם לרמתו ובצורה שתב-טיח כי אמנם ירד לעומקם.

נחפש דרכים חדשות אל לבו, נעביר כל נושא בצורה חיה וציורית ככל האפשר, בפשטות ובהר-מור. נטפח את יצר התחרות האישית והיחידתית ונחותר ללא הרף למציאת שפה משותפת עם נוער זה. נהיה כאחד מבני הנוער, מעוררים בתוכם, עליונים ומתרוננים. נרכוש אהדתם ואמונם בכל מעשי ידינו, צורך חיוני הוא להגדיר במדויק את תפקידי הגדנ"ע לשעת חירום ואופן שילובו במערכת הב-טחון ובמאמץ המלחמתי של המדינה. מן ההכרח שימצא את מקומו באורח מתוכנן, ולא בצורה „פרטיזנית“, ויטיב להשתלב במסגרת הכוחות שיופ-עלו בשעת פורענות כי תבוא. במיוחד נכונו לו ודאי תפקידים בהגנה הסטטית, כאלה של רצים, קשרים, סיירים, חובשים, אפסנאים ומשימות תצ-פית ועוד. כאמור, הדבר מותנה בכשרוננו להכשיר את הגדנ"עים בכל מקום ובכל זמן למילוי התפ-קידים הללו.

אין ספק כי ימצאו מערערים ומתנגדים לרעיון „המיליטריסטי“ של שילוב הגדנ"ע במערכת המל-חמה, כשם שיש מתנגדים לעצם קיומו של הגדנ"ע. הללו שוכחים ומשכיחים את עובדת היסוד שאויבינו הצרים עלינו — עולים עלינו במספרם ובציודם עשרת מונים, גם גיוס טוטאלי, באם יוכרזו במדי-נתנו, לא ישנה את יחסי הכוחות הללו, ולא יהיה

„ונקיים טכס לקבלת גדנשים...“

בו כדי לגשר על הפער הכמותי שבינינו לבינם. הנוכל להרשות לעצמנו לעמוד במבחן הגורלי עם יחידות צבא בלבד? הנוכל, בלי הישויבים החקלאיים, הקיבוצים ומשקי-הספר? והנוכל במצבנו לנתר על שירותם של אלפי גדנ"עים וגדנ"עיות אשר אומנו והוכשרו במיוחד למילוי תפקידים אלה?

עלינו לחפש דרכים להחדרת ה„רומנטיות“ לשורות הגדנ"ע ואף להעזר בכמה סממנים שסייעו לנו בעבר, בימי המחותרת, בתנאי שיהיו תואמים את המציאות החדשה. אמנם, אין להתעלם מהסכנה שסממני מחותרת עלולים אולי להוביל למעשים בלתי אחראיים. אל נקל ראש בנקודה זו, בשים לב לנוער המופקד כיום בידינו, אך גם שיקול זה אסור לו שירתיענו מחיפוש דרכים שיהיה בהן כדי להפיה ענין ומתח לא רק בפעולותינו בכללן, אלא אף בעצם השתייכות הנוער למסגרתנו. נראה לי כי הצעדים הבאים ישיגו את המטרה:

1) כדי להתקבל כמועמד לגדנ"ע יצטרך הנער לבצע תפקיד כלשהו, לפי החלטת המדריך. אפשר להטיל עליו לגלות כתובתו המדויקת של גדנ"עי בלתי מוכר לו או תפקיד מתאים אחר. והיה אם הצליח — יתקבל כמועמד. ובשל — ינסה שנית.

2) טכס קבלתו כמועמד יבוצע במסדר-לילי בהש-תתפותם של לא פחות מעשרה מועמדים כמותו. בטכס זה יובהרו לו מטרות הגדנ"ע, והתנאים שעליו למלא כדי לקבל את התואר „גדנ"עי“.

(3) טכס השבעה רב רושם — אף הוא לילי — יבוצע במקום „רומנטי“ עם סיום תקופת המועד-מדות וקבלתו של הנער לגדנ"ע. בטכס זה יוענקו לו פנקס הגדנ"עי ומדי-גדנ"ע. רצוי שבמקום הטכס ימצא נשק כלשהו, כולט לעין. (4) לכל יחידת גדנ"ע תקבע סיסמה משלה, אשר תוחלף מעת לעת. הגדנ"עים יזהרו שלא לגלותה לאדם, אף לא לגדנ"עים מיחידות אחרות. אפשר ליצור מתח ועניין ע"י נסיגות חוזרים ונשנים מצד גדנ"עים לגילוי סיסמתה של יחידת הגדנ"ע האחרת. (5) יש לקדש את שמירת דגל הלאום (ערך חינוכי) בכל מועדון ובכל קורס, ולבצע „פשיטות“ במי-גמה לקחתו „שלל“. (6) עלינו לנצל את הגדנ"עים (על פי תכנון מראש) למילוי תפקידים לאומיים, כמו: קריאת אנשי מילואים, אozקת מפקדים או יחידות במקרים דחופים, „אבטחת“ מתקנים ואולי ריכוזי-צבא העברת תשדורות וכדומה. בדרך זו נמחיש לגדנ"עים את חיוניות תפקידם ונביאם במידת-מה על סיפוקם, שהרי נוער בגיל הגדנ"ע חותר מטבעו לשליחויות מעין אלו. (7) נטיל על יחידות גדנ"ע — במיוחד על כיתות הסיירים — ביצוע משימות מוגדרות: גילוי מקורות מים, איסוף פרטים על הסביבה, חישוב דרכים חדשות, עקיבה אחר תנועת הולכי רגל או נוסעים, הבאת מרשמים וכו'. (כיתות הסיירים חייבות להיות הכיתות הבוגרות והותיקות שבגדנ"ע — הסייר אינו אלא הגדנ"עי הטוב והשדאי המובחר). לו יכולנו לעשות כל גדנ"עי ל„סייר“ וכל כיתה ל„כיתת סיירים“ היתה זו התרומה הגדולה והנעלה ביותר שהגדנ"ע יכול היה לתרום לצה"ל. (8) נחנך את הגדנ"עים לשמירת סוד. נטפח בהם את רגש האחריות לכל מוצא פיהם, ונזכיר להם השכם והערב כי „האויב מאזיך“. דומני, כי בתנאינו המיוחדים נודעת לכך חשיבות מרובה. נאסור על הגדנ"עי לגלות שמץ של דבר מהנעשה בגדנ"ע, אף לא למקורביו. נחנכו על ברכי „קונספירציה“ כיום כאו, שהרי חשיבות הדבר לא פגה, פרט לזהותו של האויב. חינוך כזה בהכרח שיתן פרוץ בתקופה מאוחרת יותר הן בצבא והן בעתודות.

אפשר להוסיף עוד כהנה וכהנה, אך דומני כי ההצעות הנ"ל ניתנות לתרגום הלכה-למעשה ומבטיחות את השגת המתח והעניין שאנו מיחלים להם. מאידך גיסא, הן תובענות ומחייבות שליטה מלאה והכנה בלתי פוסקת מצד חבר המדריכים אשר בידיהם הופקד נוער זה.

ואל נשכח: בלי פיקוח „צמוד ויעיל“ — יצא שכרנו בהפסד.

הכרח הוא להכין ולהכשיר סגל של מפקדים שיצמחו ויעלו מקרב הגדנ"עים. הנסיון לימד כי אלה הם, בדרך כלל, המפקדים המעולים והמוצלחים ביותר. עלינו לדעת לגלותם, לשקוד על טיפוחם ולהיטיב להכשירם בקורסים מיוחדים למען יוכלו להיות לנו לעזר בהדרכה ובפיקוד, כי הן לא יספיק לנו כוח-האדם המגויס להקיף את כל הנוער בגיל גדנ"ע.

לא נעסוק כאן בניחות הערך העצום הנודע לקורסים ולמחנות ולו רק מבחינת חיי-מחנה, הוי, גיבוש ומוראל, חיות ורשמים הנחרתים בלב כל משתתף. בלי אלה יחסרו כל האימונים הבייתיים הרבה מאוד מערכם ותכליתם.

מתפקידו של הגדנ"ע להבטיח את איכותו של צבא המחר. הגדנ"ע מופקד על רמתו, עצמתו וכושר לחימתו של צה"ל לעתיד לבוא. בידו המפתח לצה"ל של השנה הבאה, של השנים הבאות.

הגדנ"ע צריך להיות זה שיעצב את דמותו ואופיו של הלוחם הישראלי; — יחנכו להיות ללא חת, אמיץ ונועז, מסוד ונאמן; יחשלו למאמץ גופני ולסבילות; יחדיר בו הרגלי-משמעת וציות, סדר ודיקו; יפיח בו אהבה למולדת (ע"י הכרתה) — כי רק אהבה מולדתו ידע להגן עליה; יחנכו לאור רחוק טובה — שהיא תנאי ללוחם הטוב; יכשירו מבעוד זמן בנישאים המצריכים שנות הכשרה רבות כלחמת-לילה ושדאות-יום; ירבה לאמנו בקליעה למטרה, בספורט שימושי, בקרב פנים-אל-פנים; יורקף קומתו ויעשהו גאה ובוטח בעצמו.

הפלמ"ח והחי"ש הוכיחו כי דרך זו מובילה להישגים בלתי משוערים. הבחורים לא היו עומדים בגפם מול כוחות עדיפים כל כך — בפרוץ מלחמת השחרור — לולא הותכו בכור-היתוך כזה, לולא הוכשרו מבעוד מועד, לולא הלכו בדרך זו צעד צעד כבר שנים רבות קודם לכן. המסקנה מתבקשת מאלה.